

IZHAJA VSAK DAN

Štev. 155. se prodaja po 3 nov. (6 stot.) v mnogih kavarah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele števe po 5 nov. (10 stot.)

GLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 belone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm. naročnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 2 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka naslednja vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj po 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in izljudivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnilne naročnine, se uprava ne odziva. Naročnina na tedensko izdajo „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5.20, za pol leta Kron 2.80.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Neizplačana pisma se ne sprejemajo in ne vračajo.

Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lestarka knjižarnice lista „Edinost“. — Nastavila Takarna „Edinost“. Vpisana zadruga s omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti števe 20.

Pečatno-branilni račun števe 841-652. TELEFON EL II-57

BRZOJAVNE VESTI.

Državni zbor.

DUNAJ 3. (Izv.) Zbornica je danes končala specialno debato o službeni pragmatiki v prvi skupini in je brez dolge debate odobrila prve paragrafe iste in sicer od 1—26. Jutri se bo vršilo glasovanje. Navažati in omenjati je pred vsem ugovore in proteste, ki jih je še danes izrekel v imenu vlade sekcijski načelnik Galeski nasproti sklepom odseka za državne nastavitve. Med drugimi govorniki je danes imenoma slovenskih klerikalcev zastopal dr. Korošec v daljšem govoru stališče svojega kluba nasproti sedanjim oblikam službene pragmatike označujoč predlogo oziroma odsekove predloge za čisto navaden „švindel“ in navajajoč nekatere klubove pomisleke, ki govorijo proti nji. Med Koroševim govorom je prišlo do burnih medključev.

V parlamentu so danes tudi vzbujala splošno zanimanje in pozornost rusinska pogajanja z vlado glede rešitve rusinskega vseučiliškega vprašanja. Nekateri krogi zatrjujejo, da se je Rusinom danes pokazal koncept cesarjevega lastnoročnega pisma, s katerim se vladi nalaga ustanovitve rusinske visoke šole. Rusini so konferirali z ministroma baronom Heindolom in Hussarekom. Vsebina teh pogajanj je doslej ostala še deloma tajna. Parlamentarni krogi pa domnevajo, da so se pogajanja končala zelo nepovoljno. Rusini vztrajajo pri svoji izrecni zahtevi glede Lvova kot sedeža rusinske visoke šole in da hočejo vlado prisiliti v to, da se že sedaj definitivno izreče za Lvov kot sedež bodočega rusinskega vseučilišča. V nasprotjem slučaju groze Rusini vladi z najostrejšimi sredstvi v parlamentu.

Prihodnje dni je namreč pričakovati prave rusinske obstrukcije. Toda ta ni naperjena proti službeni pragmatiki. Pomisliti je treba, da ima v rokah vodstvo rusinske politike znani trezni rusinski voditelj baron Wassilko, ki bo skušal doseči, da se službena pragmatika ne bo obstruirala.

Italijani so danes zopet skušali spraviti svojo vseučiliško zahtevo v ospredje. Italijanski poslanec Bugatto je danes v tem oziru konferiral z ministrom Heindolom; konferenca je prisostvoval tudi slovenski poslanec dr. Šusteršič.

Službena pragmatika.

DUNAJ 3. (Izv.) Z ozirom na dejstvo, da se vlada še vedno protivi službeni pragmatiki, kakor jo je izdelal odsek za državne nastavitve, zlasti glede določil, tičočih se službenega razmerja, prihaja v parlamentarnih krogih na dan načrt izvesti službeno pragmatiko le v onih točkah, ki se tičejo gnotnega uradniškega položaja (časovno napredovanje itd.) ter so za to, da bi ta del pragmatike postal že 1. julija t. l. zakon.

Odposlanstvo centralnega uradniškega društva je danes konferiralo z nekaterimi poslanci. Za slučaj, da bi vlada zavzela povsem odklanjajoče stališče, se je bati, da ne izbruhne med uradniki povsem resno in nevarno gibanje.

Delovanje odsekov.

DUNAJ 3. (Izv.) V parlamentu je danes zborovala cela vrsta odsekov. Med njimi tudi bosenski odsek, ki je začel razpravljati o Redlichovem poročilu k znanim trem, aneksijo zadevajočim vladnim predlogom.

PODLISTEK

Vitez iz Rdeče hiše.

(Le chevalier de Maison Rouge).

106

Roman iz časov francoske revolucije. — Spisal Aleksander Dumas star.

V tem hipu je nekdo drugič potrkal na pisarniška vrata. Mardoche je vztrepetal; vsaka najmanjša okolnost je lahko preprečila njegov načrt.

„Kaj je to?“ je vprašal skoro nehoti. „Nič, nič,“ je odvrnil Gilbert; „kancelist iz vojnega ministerstva odhaja in me obvešča o tem.“

„Ah, tako,“ je dejal ključar.

Toda kancelist je še vedno trkal.

„Dobro, dobro,“ je vzkliknil Gilbert, ne da bi bil stopil od okna. „Lahko noč! Zbogom...“

„Zdi se mi, da govori s teboj,“ je rekel Duchesne in se obrnil proti vratom.

„Odgovori mu vendar.“

Čuli so nato kancelistov glas.

„Pridi vendar, občan orožnik,“ je dejal, „govoril bi rad za hip s teboj.“

Poslanec dr. Rybař po tekmo razprave predlagal resolucijo, ki zatrjuje, da naj avstrijskih posestih tleh vlada domačin.

Nova češka konservativna stranka.

PRAGA 3. (Izv.) V Kolínu se je ustanovila nova češka konservativna stranka. V zadevni debati na ustanovnem občnem shodu so govorniki poudarjali, da je krščansko-socialno gibanje popolnoma ponesrečilo. Za voditelja in predsednika nove klerikalne stranke je bil izvoljen grof Kinsky.

Številno Čehov na Nižjeavstrijskem.

PRAGA 3. (Izv.) Po natančnem, zasebno izdelanem ljudskem štetju so Čehi na Nižjeavstrijskem precej napredovali. V Lincu je 2531, med temi tudi 104 dijaki. Na Nižjeavstrijskem stanuje 8000 Čehov, med njimi jih je polovica obrtnikov in trgovcev.

Ogrski parlament.

BUDIMPEŠTA 3. Zbornica je danes nadaljevala generalno debato o brambnih predlogih. Član vladne stranke je koncem seje vložil interpelacijo, da naj zbornica ima dnevno dve plenarni seji. Opozicija je energično proti temu protestirala. Nadalje je opozicija ugovarjala proti temu sklepu predsednika, da naj pride ta interpelacija v prihodnji seji na glasovanje. Med splošnim krikom in vikom je slednjič predsednik Tisza zaključil sejo ob en četrta na 3 popoldne.

Ogrska opozicija.

BUDIMPEŠTA 3. Zastopniki združene opozicije so imeli danes v poslanski zbornici skupno posvetovanje. Opozicija je z obžalovanjem vzela naznanje, da je predsednik odklonil vsako nadaljno pogajanje. Opozicija se je slednjič izjavila, da si odslej naprej pridržuje pravico popolnoma svobodnega postopanja.

Belgijske volitve.

BRUSELJ 3. Vkljub energični agitaciji od strani vseh strank so se današnje volitve v belgijsko zbornico izvršile nepričakovano mirno. Izvoljenih je bilo 106 poslancev in 93 senatorjev. Vlada je v večjih industrijskih okrajih pomnožila vojaštvo.

Odlikovani ruski črnosotnjak.

PETROGRAD 3. (Izv.) Ruski car Nikolaj je podaril voditelju ruskih črnosotnjakov Puriškijeviču svojo sliko z lastnoročnim podpisom. To odlikovanje je na Ruskem vzbudilo splošno začudenje.

Dunajski bolgarski poslanik odstopi.

DUNAJ 3. (Izv.) Dosedanji dunajski bolgarski poslanik Salabašev v kratkem odstopi. Na njegovo mesto najbrže pride dosedanji bolgarski poslanik v Rimu Rizot.

Poslanec Silberer.

SOLNOGRAD 3. Na Hundsteinu so našli včeraj truplo socialno demokratičnega drž. poslanca Silbererja.

SOLNOGRAD 3. Soc. demokratičnega poslanca pok. Silbererja je našel danes ob 8 zjutraj neki mizarski pomočnik. Prepeljalo ga na Dunaj.

DUNAJ 3. (Izv.) O najdenju trupla v gorah ponesrečenega socialnodemokratičnega poslanca Silbererja javljajo naslednje podrobnosti iz Solnograda: Zadnje dni je začel kopneti sneg v gorah. Posebna, iz socialističnih turistov obstoječa ekspedicija je hotela porabiti priliko, da poišče v solnograških gorah truplo Silbererja. Iz 10 oseb obstoječa ekspedicija je odrinila iz

Ključar je osupnil, ko je čul ta glas; zato je jel pozorno prisluškovati. „Kaj vendar hočeš, občan Durand?“ je vprašal Gilbert.

„Besedico ti imam povedati.“

„Poveš mi lahko jutri.“

„Ne, še nocoj; govoriti moram nocoj s teboj,“ je dejal isti glas.

„Oh, oh,“ je mrmral ključar, „kaj naj pomeni to? To je Dixmerjev glas.“

Duchesne se je ozrl.

„Grem, ker hoče po vsi sili,“ je rekel Gilbert in stopil k vratom.

Ključar je porabil ta trenotek, ko je bila pozornost obeh orožnikov obrnjena drugam.

Tekel je h kraljičnemu oknu in vprašal: „Ali je končano?“

„Prepila sem že nad polovico,“ je odgovorila kraljica.

„Moj Bog! moj Bog!“ je šepetal, „požurite se vendar!“

„No, občan Mardoche, kje pa si?“ je zaklical Duchesne.

„Tukaj sem,“ je odgovoril ključar in se hitro vrnil na svoj prejšnji prostor.

V trenotku, ko je bil ravno dospel na svoje mesto, je začul v ječi strašen krik,

vasi Saalfelden predvčeršnjim v gore. Popolnoma po zaključju je eden udeležencev na poti na Hundstein v nekem gorskem jarku našel par lepo zvezanih skijev. Z velikim naporom in težavo so udeleženci začeli iskati in zasledovati sledi za ponesrečencem.

Ne daleč od prvega mesta je na enkrat neki mizar v najvišji točki gorskega jarka zapazil človeško truplo, ki pa je bilo od črvov že znatno razjedeno. Ekspedicija je takoj v ponesrečencu spoznala socialnodemokratičnega poslanca Silbererja, zlasti, ko so pri njem našli še važne dokumente in papirje.

O pravi identiteti ponesrečenčev pa ni bilo nikjer pomislekov in ugovorov. O neresni poslanca Silbererja poročajo listi, da je zamenjava popolne identite poslanca Silbererja izključena. — Z ozirom na uradno konstatcijo, ki se je takoj po obvestitvi izvršila je brezdvomno, da je posl. Silberer v gorah umrl.

Ekspedicija je takoj, ko je zapazila truplo ponesrečenca, odšla v Saalfelden ter tam zadevo naznanila politični oblasti. Glede smrti sklepajo, da je Silber postal žrtev snežnih plazov. Silbererja je najbrže zalotila v gorah nevihta. Hotel se je skriti in si je tako prislonil do skale. Toda vsled neprestanega divjanja nevihte je tam ostal in zmrznil. Da pa ga pozneje niso mogli najti, je vzrok, da so njegovo truplo pokrili snežni plazovi. Na Silbererjevem truplu ni poznati nobenega, še tako majhnega sledu kakega udarca in je torej čisto verjetno, da je Silberer zmrznil.

Truplo se je nahajalo kake dve in pol uri od majhne kmetijske vasi Alm in se je Silberer nahajal na poti proti njej. Prehitela pa ga je najbrže noč in je moral zato preživeti noč pod mrazim nebom.

SOLNOGRAD 3. (Izv.) Truplo ponesrečenega Silbererja, ki je že zelo močno razjedeno, so danes prepeljali v Saalfelden ter ga položili v mrtvašnico.

Na lice mesta došla komisija je na podlagi izvirnih, pri Silbererju najdenih dokumentov in prič dognala in uradno ugotovila, da je truplo ponesrečenega socialnodemokratičnega poslanca Silbererja. Med člani socialnodemokratične ekspedicije se je nahajal tudi urednik in državni poslanec Winarsky.

DUNAJ 3. (Izv.) Socialnodemokratična stranka namerava prirediti ponesrečenemu poslancu Silbererju velik in nad vse veličasten pogreb. Truplo prepeljejo najbrže na Dunaj.

Važne pogreške pri prvem dridnavtu „Viribus unitis“.

DUNAJ 3. (Izv.) Dunajski listi prinašajo zelo obširne podrobnosti o važnih in velepomembnih napakah, ki so se napravile pri gradnji prvega avstrijskega dridnavta „Viribus unitis“. Današnji „Wiener Journal“ pravi med drugim, da je dridnavt skoraj popolnoma neraben, ker so se pri gradnji izršile važne konstrukcijske napake. Zlasti so se velikanske napake dogodile pri nastavljanju težkih topov. Po računih bi baje imeli biti topovi težki pol milijona kg. Po listovem mnenju je odstranitev teh napak popolnoma brezuspešna.

List zaključuje svoja senzacionalna odkritja s pristavkom, da on navzlic temu, da slede njegovim izvajanjem razni vladni dementiji, vzdržuje svoje trditve v polnem obsegu. V resnici je današnji večerni „Neues Wiener Abendblatt“ prinesel vladni dementi,

potem kletvico. Čul je, kako je nekdo izdiral sabljo iz nožnice.

„Ah, hudobnež! ah, podlež!“ je kričal Gilbert.

In čuti je bilo, kako sta se dva človeka bojevala na hodniku.

V tem hipu so se odprla vrata, pred ključarjevimi očmi sta se pojavili dve seji, ki sta se jeli ruvati pri vratih. Hotela je skozi vrata neka ženska, ki jo je Duchesne povrnil nazaj in ki je nato planil v oddelek, kjer se je nahajala kraljica.

Ključar je priskočil k drugemu oknu; videl je, kako je ženska klečala pred kraljico, kako jo je prosila in rotala, naj menja ž njo obleko.

Sklonil se je in skušal s plamtečimi očmi spoznati žensko, o kateri se je bal, da jo je še predobro spoznal. Naenkrat se mu je izvil iz prsi strašen vzklik: „Genevieve! Genevieve!“

Kraljica je bila spustila pilo iz rok in se je zdela kakor uničena. Ključar je z obema rokama pograbil za železni, deloma prepiljeni drog in ga jel stresati na vso moč. Toda jeklo se ni bilo dovolj globoko zarilo, in drog ni hotel odjenjati.

(Dalje.)

v katerem je rečeno, da je vse take in enake vesti smatrati za mistifikacije, vendar pa list v tem dementiju priznava, da so se pri gradnji te bojne ladje dogodili nekateri računski pogreški. List pa sploh ne skuša ovreči trditve, da bi bili pogreški katastrofalnega pomena.

Dridnavt „Viribus Unitis“ bo sredi meseca avgusta napravil svojo prvo poskušno vožnjo s polno armaturo.

Vstaja v Albaniji.

SOLUN 3. Turški vrhovni poveljnik Fatil paša je pozval Arnavte, ki so zbrani okrog Djakova, da opuste svoje uporno stališče in se razidejo v svoje vasi. Fatil paša jim je dovolil 48 ur pomisleka; po preteku tega roka bo vlada nastopala brez usmiljenja. Zasedel je takoj obenem bližnje strategične postojanke, da se tako zavaruje proti slučajnim arnavtskim napadom. V turških krogih izjavljajo, da bodo proti upornim Arnavtom nastopili z največjo dobrodušnostjo.

Požar na parniku.

LIVERPOOL 3. Na krovu parobrodne Cunardske družbe „Carmalia“ je včeraj zvečer izbruhnil požar, ki je uničil vse razkošno pripravljene sobane in kabine najvišjega krova.

Italijansko-turška vojna

Izgon Italijanov iz Turčije.

SOLUN 3. Izgnani italijanski podaniki so začeli zapuščati mesto Solun. Policiji je naročena stroga kontrola italijanskih izgnancev. Najobčutnejše so prizadeti uradniki in trgovski nastavitelci italijanske narodnosti. Trgovcem je turška vlada dovolila gotove olajšave.

CARIGRAD 3. Italijani odhajajo malo po malem. Predvčeršnjim je večje število Italijanov odpotovalo z nekim grškim in ruskim parnikom. Dosedaj je zapustilo Turčijo 700 Italijanov.

Grški parnik „Epiras“, ki ga je najela italijanska dobrodelna družba, je danes odplul z izgnanimi Italijani na krovu. Več drugih parnikov se še najme. Nekaj Italijanov se poda v Pirej in Egipt. Italijani, ki so uslužbeni pri otomanski banki in drugih bankah, dobe trimesečni dopust, z nalogom, da ostanejo v bližnjih mestih, od kjer se bodo mogli po sklepu miru čimpreje vrniti.

Zopet poraz Italijanov.

PARIZ 3. Vojni poročevalec „Siecla“ brzojavlja iz Dehibada na tuniško-tripolitanški meji: Dne 31. maja so Italijani izpadli iz Buhemeza, pa so jih turško-arabski jezdec porazili in z velikimi izgubami pognali v beg. Turki so imeli pet mrtvih in 23 ranjenih.

Nedolžni Italijani.

Turška vlada opravičuje izgon Italijanov iz Turčije s tem, da so Italijani masakrirali na tisoče Arabcev, bombardirali neutrjena mesta, spuščali iz aeroplanov bombe na civilne funkcionarje itd. Italijansko vlado so to, popolnoma opravičena očitanja tako spekla, da bi hotela vse utajiti in zato pošilja po „Agenciji Stefani“ v svet dementi turških vesti.

RIM 3. „Agencia Stefani“ objavlja noto, v kateri se turške trditve, s katerimi se skuša opravičiti izgon Italijanov, v vseh posameznostih pobija. Ni res, da se je tisoče Arabcev masakriralo. (Angleški, nemški in perzijski časnikarji so priče, da je res). Ni res, da je italijanska flota bombardirala neutrjene obrežne kraje, niti je res, da so Italijani iz zrakoplovov metali bombe na civilne osebe in lazarete. Turške civilne funkcionarje so Italijani aretirali, ker so v to tako represivne odredbe opravičili po mednarodnem pravu. (Hm?! Na.)

Pismo iz Pariza.

Pariz, 30. maja.

Med zbornicami te in one države je velik razloček. Na višku parlamentarizma — tega pač ne bo nikdo tajil — stoji angleška in francoska zbornica, ne morda toliko radi velikih mož, ki sede v njih, ampak radi jasnih in velikih ciljev, ki so jima vedno pred očmi. Avstrijski parlament in njegova važnost trpita pod pritiskom raznih okolnosti, v prvi vrsti radi večnih narodnih bojov, ki ga ovirajo v napreduku. V Avstriji nima ideja državne celokupnosti, koristi in državne ekspanzivnosti tistega zanosa, kakoršnega naj bi ga imela: pri nas delujejo ideje in interesi posameznih narodov.

Francoska zbornica ima v republikl mnogo več upliva in odgovornosti, nego marsikatera druga, ker izraža voljo jednega ljudstva, le jednega naroda. Zbornica in vlada gresta isto pot k istim ciljem. Fran-

coz je in ostaja Francoz, pa naj bo klerikal, ali radikalen socialist. V tem smislu je imel že šestih izvoljenih predsednikov poslanske zbornice Deschanal svoj nagovor: „Razširiti bo treba polje narodne posvetne šole, katera naj upošteva svobodo vesti in naj se zaveda svojih dolžnosti napram domovini. Na socialno in delavsko zakonodajo moramo obračati največ pozornosti, kajti iz naše republike, kjer deluje genij našega plemena, hočemo ustvariti državo, ki bo zmagovala greh, nevednost in siromaštvo; pri nas hočemo ustvariti najvišji razvoj človeškega plemena, republiko dela, bratskega dela. Naša republika je naredila v 30 letih za ljudstvo več, nego druge države na drugih podlagah v stoletjih.“

Z velikim zanimanjem sledi Francozi titanskemu dvoboju na gradnji bojnih ladij med Nemčijo in Anglijo. Sedaj je razmerje obeh mornaric 2 1/2 : 4, a ker je Reichstag glasoval izreden kredit za gradnjo treh novih „dreadnoughtov“, zahteva angleški minister mornarice Churchill kredit za 6 oklopnih, da se tako obdrži „Two Standard-princip“ (angleška mornarica mora vedno biti ravno tako močna, kakor mornarici dveh drugih največjih mornaric skupno). Simpatije Francozov za Anglijo so razumljive. Obe državi veže sedaj sovraštvo proti Nemčiji. Francija bi hotela rešiti izgubljen dežel iz krempljev Nemčije, Angleška bi hotela uničiti svojo najhujšo konkurentinjo na polju svetovne trgovine. Od 1890 do 1912 je padla angleška svetovna trgovina od 21% na 17,5%, francoska od 11,3% na 9%, nemška se je pa povzdignila od 9,4% na 19,5%. Ta prvotni najhujše bode v oči sovražnike Nemčije. In naj se nemški diplomati še tako trudijo, prej ali slej mora priti do katastrofe, v kateri jedna ali druga stran doigra svoje svetovno vlogo in Evropa dobi drugo obliko.

O priliki mednarodnega muzikaličnega kongresa na binkošne praznike je bil tak dirndaj v Parizu, da ga ni možno opisati. Po vseh ulicah, kavarnah, parkih, hotelih in trgih so igralle godbe in peli pevci iz vseh strani sveta. 177 pevskih društev se je borilo za lovorko prvenstva, a odneslo jo je društvo praških učiteljev. Istotako je igralo za prvenstvo 108 godb, 155 fanfar in 70 raznih filharmoničnih društev. Slavnostni sprevid pred predsednikom Fallières je trajal 4 ure in pol. Tri ure je predsednik poslušal godbe, petje in ovacije tisočev in tisočev godcev in pevcev, a po treh urah mu je bil ta nepregledni koncert brez konca in kraja že preveč. „ubežal“ v Elzej. Bilo je že preveč dobrega, odveč za predsednika in za Pariz, ki je posebno prijazno sprejel angleške goste in zatirane brate v Alzaciji in Lotaringiji. Pariškega občinstva se je lotila kar irenizacija, ko so defilirala pred njim društva iz dežel, ki ječijo pod nemško pestjo. Mestna godba iz Thaura v Alzaciji je položila venec na spomenik svojega zadnjega poslanca v francoskem parlamentu, druga društva so imela žalobne znake na klobukih in rokavih. Ima pač udane podložnike nemški „Kaiser“ in ne čudimo se mu, ako ga prijemajo tu pa tam silna jezica, da rožlja grozeče s sabljom... A bratske krvi in bratskih vezl ne more streti niti vsemožni Kaiser, niti kdo drugi!

Domače vesti.

Odbor Političnega društva Edinost je na včerajšnji svoji seji sprejel sledečo resolucijo:

Z ozirom na dogodke pri porotni razpravi preteklega petka in sobote izraža odbor zaupanje, da bodo slovenski odvetniki in drugi kazenski branitelji pri razpravah proti slovenskim obtožencem pred tržaško poroto vedno delovali nato, da se sestavi za vsak tak slučaj slovenska porotna klop, kakor tudi, da bodo z vsjo odločnostjo nastopali proti rabi tolmača za slovenski jezik, ki je za tržaška sodišča sodni jezik ravno tako kakor italijanski in za katerega je zato tukaj raba tolmača po zakonu zabranjena.

Odbor je mnenja, da ne samo ni nobenega povoda za to, da bi slovenski odvetniki in drugi kazenski branitelji, ko branijo slovenske obtožence pred tržaško poroto, zapustili pot, po kateri so doslej hodili, nego da je ravno sedaj, ko se je dosegla možnost slovenske porote, njihova sveta dolžnost, da s podvojeno odločnostjo in požrtvovalnostjo čuvajo, da se to, kar se je doseglo, po nemarnem ne izgubi.

Slovenski odvetniki in drugi kazenski branitelji imajo ves slovenski narod, vse pošteno misleče ob svoji strani v boju za gornje zahteve, ki so samo zato politične, ker so nagibi njihovih nasprotnikov politični, ki so pa v ostalem le zahteve zdravega razuma, resničnega človekoljubja in normalnega pravosodja.

Lahonska predrznost. Neki Openski mladenič nam poroča: Minoli teden sem šel jutraj na delo v mesto. V Rojano sem vstopil v tramvajev voz, in ker je bilo nezasedenih sedežev, sem sel. Voz pa se je napolnil in zadnje došli niso dobili sedežev. Neki laški gospodsko oblečen „šjor“ se je

spravil nad-me in me začel zmerjati, češ, za bil solde se hoče voziti in še sedeti! Odgovoril sem, da jaz plačam ravno toliko, kolikor plača on in imam radi tega iste pravice. „Ako ste hoteli biti komodni, ste si morali najeti avtomobil“ — mi je rekel s dedne kulture! Zavrnil sem ga, naj si le on, ki je gospod, najme avtomobil, ker jaz kakor delavec se zadovoljujem s skromnim sedežem v tramvaju.

Možakar je bil iz sebe, ker se mu je upal reven kmečki človek prigovarjati — in to naj bi bil nekak cvet dedne kulture!

Pred cerkvijo sv. Antona novega sem izstopil. Ker je bil mogočni Lah sredi voza, sem prosil dovoljenja in šel skozi vrata. Ker je prostor ozek, sem na lahko in nehote zadel ob potomca starih Rimljanov. Tudi zato se je mož zadril na mene in mi celo grozil z redarjem! Jaz sem mu pa povedal, da se poštenemu in mirnemu človeku ni treba dati policije; ako pa že hoče, da jaz lahko pozovem tudi več redarjev in ne samo enega.

Tako naš informator. Dogodek sam na sebi je sicer malenkost ali način postopanja ponesnega ali način postopanja ponesnega laškega signora proti slovenskemu delavcu zasluži, da ga izročimo javnosti. Koliko drznost, če človek, ki je prepozno prišel v voz, izziva iz žali trudnega delavca le zato, ker je ta prej prišel in sedel na prezen stol! Kje na svetu bi našli le količjak omikanega človeka, ki bi se spozabljal kaj sličnega! In vendar imamo v Trstu med lahonsko druhalijo (ne med poštenimi Italijani) takih — oslov! Dotičnik naj zahvali previdnosti, da je naš Openc mirne naravi, ker bi bil v slučaju, da je Lahon naletel na razburljivo osebo, žaljivce lahko dobil vse drugačen — odgovor.

Potem pa bi laška trobila pisala o slovenskih izvalcih, podivjancih itd. — So pač, ne samo predrzni, ampak tudi dovolj nesramni!

Svoji proti svojim! V tistem času, ko smo še mislili, da ima najmočnejša „slovenska“ stranka vsaj iskrico narodnega čuta, smo povdarjali in skušali vdejsviti geslo: Svoji k svojim! Ob izvajanju tega, žal, sedaj zavrnjenega in poteptanega načela, bi bilo Slovenstvo, da-si šibko, gotovo odolalo tujstvu. Opri na svojo odporno silo in na slovenske brate bi kljubovali najhujšim navalom. Naš boj — obrnjen na zunan — bi imel krasne uspehe. A delovale so tajne moči in boj se je, vriskajočim tulcem na korist, obrnil na znotraj. Svoji proti svojim! Kajni je vstal od mrtvih. Brat vihti zoper brata orožje, ki bi se ga moral sramovati: laž, črtnice, zalezbe, ovadbe, izdajstvo, samoljublje in mehkota... do vsega gnus, kar s tujstva k nam ne hodi; to šiba naša je, ta nas storila v nesrečno ljudstvo — a ne tuja sila (Levstik). Jadikovanje ne pomaga. Kar nas je poštenih narodnih Slovencev, oklenimo se drug drugega in vztrajajmo na braniku slovenstva — „majhen trop“ hoče se i nadalje krepko boriti za stare slovenske vzore. Poznamo se in ne vdamo se!

Novakova milijonska zapuščina. Pišejo nam:

O ti milijonski zapuščini pišejo že mesece razne novine, in to na način, da vsaka novina prištevava Novaka k svoji narodnosti. Pred nedavnim so prinesle to vest tudi ogrske novine, ki so seveda trdile, da je Novak Oger! Nemške novine pa trde, da je Nemec. In tako tudi vsaka novina izbira iz srede svojega naroda tiste srečne dediče, ki naj dobe ogromno premoženje pok. Novaka: kakih 160 milijonov frankov! Ne mark, in tudi ne kron. Kolikor je pa piscu teh vrstic znano o tem slučaju, je bil Novak rojen na Kranjskem in to na Dolenjskem.

Pisec teh vrstic je videl tudi originalna pisma, ki jih je pok. Novak pisal svojim sorodnikom na Kranjskem, katere je že pred 40 leti denarno podpiral. Pok. Novak je bil že tedaj zelo premožen in brez otrok.

Kar se tiče notic v raznih novinah, je resnica ta, da je 25 dedičev, ki so piscu teh vrstic znani, in ki edini imajo pravico do te ogromne dedščine — če sploh res obstoji v tako veliki vsoti — ki se baje nahaja na Francoskem a ne v Nemčiji. Vso stvar ima pa v roki neki ljubljanski notar, ki marljivo dela na to, da se ta vsota preseli na Kranjsko v roke pravih Novakovih dedičev pristnih Kranjcev. Če se to dogodi, potem ne bo Nemcem, Madžarjem in drugim, ki bi se radi polastili našega kranjskega Novaka, oziroma njegovega premoženja, preostajalo drugega nego da si otarjejo sline, ki se njim tako cede po ti ogromni zapuščini.

Toliko v pojasnilo notice pod gornjim naslovom v „Slov. Narodu“ z dne 31. maja.

Nemci — in mi. Na Dunaju se je ustanovil pred kratkim nekaj kuratorji za podpiranje stradalotih otrok. Da bi dosegel več prispevkov, je uvedel tudi računske dvovalnarske listke. Naenkrat pa je zakričal ves nemški svet, da to ne gre, ker se

utegne pripetiti, da bi od tega društva dobili kruha tudi kak slovenski otrok na Dunaju. Kako pa je pri nas? Pred nekaterimi leti je umrl v Ljubljani odlični slovenski veljak, ki je del svoje imovine namenil za ustanove visokošolcem na Kranjskem rojenim, a je pozabil pristaviti „slovenske narodnosti“. Nedavno sta bili dve ustanovi njegovi podeljeni — Nemcema. Naši dijaki pa stradajo.

„Slov. Branik“.

„Predavanje. NDO priredi danes ob 8. uri zvečer predavanje: „O vzrokih razkola socialne demokracije na Češkem“. Predavatelj: g. Fran Radešček iz Ljubljane.

Predavanje se vrši v društvenih prostorih NDO ul. Sv. Frančiška št. 2. II.

Vstopnina 20 vin. za osebo. Z ozirom na važnost predmeta je upati obilne udeležbe, tako s strani delavstva, kakor ostalega občinstva.

Tržaški „Sokol“ je priredil minolo soboto notranji nastop, pri katerem sta nastopila ženski in moški naraščaj ter članice in člani. Najprvo je nastopil ženski naraščaj s prostimi vajami za VI. vseskoljski zlet. Vaje so se izvajale prav lepo in mlade sokolice so žele prav živahno pohvalo. — Moški naraščaj je nastopil s prostimi vajami za isti zlet. Vaje moškega naraščaja so bile eksaktne, sočasne, strumne. — Tekmovalna vrsta članov za zlet v Prago je delala zelo težke sestave na drogu, konju in bradlji. Pri tem so bile najtežje vaje na bradlji. — 8 članic je nastopilo s prostimi vajami, ki so obsegale plesne korake in gibe. Članice so nastopile jako mirno in z dostojno gracijoznostjo. — Konečno je nastopilo 8 izbornih telovadcev z vajami za III. vseskoljski zlet v Ljubljani. Sestave so napore, polne najrazličnejših gibov in drž ter jako efektne. Izvajale so se zelo dobro, le tu pa tam je omejen prostor izvajanja nekoliko ovirala, kar pa ni škodovalo najboljšemu utisu. Zadnja — peta — sestava je posebno ugajala radi hitrih in sigurnih menjav nižjih in višjih položajev. — Vse vaje so se vršile pod vodstvom načelnika „Tržaške sokolske župe“, Miroslava Ambrožiča, ki je to pot na novo dokazal, koliko je tržaški „Sokol“ napredoval pod njegovim vodstvom.

V nedeljo, dne 16. junija t. l. na Opčinah velika sokolska slavnost! Slovenci! Ta dan vsi na Opčine!

O priliki sokolske slavnosti na Opčinah dne 16. junija se postavijo, kakor smo že javili, paviljoni z jedili in kolo sreče. Naše narodne gospe in gospodične bodo gotovo prav z veseljem strele vsakomur, toda mi moramo skrbeti, da nam bodo imele tudi s čim postreči. V ta namen se obračamo na vse rodoljube s prošnjo, da da nam blagovolijo poslati kakšno malenkost. Sprejemalo se vsakovrstna mrzla jedila, pecivo, likerji, vina itd. in galanterije.

Imena rodoljubnih darovateljev se objavijo v „Edinosti“. Darove sprejema blagorodna gospa Zinka dr. Rybář-eva. Nazdar!

Ako propade slovenska narodnost, bo oškodovana tudi vera. To smo vedno trdili in obsojali one, ki razglašajo za „liberalca“ vsakega, kdor dela za narodnost. Isto misel razvija „Mir“ št. 20 v lepem članku: „Naš največji sovražnik“. Ko je opisal 32letni razvoj nemškega Schulvereina in omenil pogubnih zbirk Rosseggerjevih in Kernstockovih, pravi: „Nemški Schulverein je za Slovence najnevarnejše društvo, mnogo bolj kakor Südmarka. Südmarka s svojimi podporami naredi neznajne le svoje lastne pristaše — „verludert sie“, je rekel pastor Albani — Schulverein pa okuži značaj slovenskih otrok. Neznajčen, če tudi še ne popolnoma ponemčen Slovenec pa ni za nobeno pošteno stvar več. Ne samo v narodnem, ampak tudi v verskem ožiru je prav za nič in maloveren. Kraji na Koroskem, ki so bili ponemčeni, n. pr. severno od Celovca, uprav slovijo po neznajčnosti, po verski brezbriznosti, po šnopsariji, verski mlačnosti prebivalstva. Ti ljudje za noben ideal niso več sposobni, ampak pri njih nahajamo toliko surovosti, kolikor v nobenem resnično nemškem ali slovenskem kraju. Saj so pravi Nemci resnično spoštovanja vredni ljudje, le odpadniki, ali umetno, rekli bi, skoro s silo ponemčeni Slovenci so prava sodrga, izvržek človeštva. In bolj ko se Schulverein uveda v slovenske kraje, tem večja verska mlačnost prihaja v tiste kraje, tem bolj podivjani postajajo ljudje, tem bolj se polnijo krčme, kjer ima Schulverein svoja zbirališča, tem bolj propadajo gospodarstva“. Narodni propad vodi za seboj torej tudi verski razval, kakor izvaja, opri na žalostna dejstva, „Mirov“ člankar. Glede na to treba popolnoma pritegniti g. drju. R y b a ř u, ki je na shodu „Edinosti“ dne 4. svečana t. l. zaklical: „Če je res treba braniti vero, naj jo branijo, toda v prvi vrsti je treba braniti narodnost; dokler tega ne bo, se bodo vedno naši ljudje raznarodovali in tudi odpadali od cerkve“.

„Slov. Branik“.

Birma. Minulo nedeljo je škof podelil v cerkvi pri Sv. Jakobu birmo 1244 otrokom obojega spola. V nedeljo se bo vršila birma v cerkvi pri Jezuitih.

Tržaška mala kronika.

Velikanska tatvina.

Ček 91 tisoč italijanskih lir ukraden.

Včeraj ob 4 popoldne je šel borzni senzal Jakob Hirsch k blagajni kreditnega zavoda, da podpiše v inkasiranje neki, na 91,645.05 lir glaseči ček prof. Lauro iz Neapolja za tukajšnjo trdko Leopold Jannessich. Ko je Hirsch stopil v bančne prostore k blagajni, sta v njegovi neposredni bližini stala dva človeka. Ker je Hirsch zelo prileten, 72 let mu je, sta gorjenja človeka z bliskovito urnostjo pograbila za šek in zbežala. — O tatovih ni doslej nikakega sledu.

Tatič iz otoka Korfu. Kraji, kjer se zbira mnogo ljudi, so posebno hvaležno torišče za delovanje raznih žepnih tatov. To velja še posebno za razne vrtiljake, menažerije itd., kjer žepni tatovi porabljajo trenutke, ko je pozornost njih žrtve osredotočena na kak gotov predmet, v to, da sežejo po uri, veržici, denarnici, ali čemur že bilo. Tako se je dogodilo minulo nedeljo popoldne tudi agentu Viktorju Jerhiču. Ko je namreč ta mož stal pred menažerijo Kludsky, mu je 17letni židč iz otoka Korfu Elija Mustacachi izmaknil uro in veržico vrednosti 18 kron, ter takoj oboje izročil dvema tovarišema, ki sta jo z ukradenima predmetoma takoj odkurila. Elijček je bil aretiran, dočim o tovariših ni ne duha ne sluha. — Ni dosti, da imamo v Trstu tatov že več ko dovolj, prihaja tatinski naraščaj še iz Grške sem!

Nasilen slikar. 24letni sobni slikar Riccardo Lukesch iz Trsta se je včeraj ob štirih zjutraj v ulici Malcanton prepiral s svojim bratom Karlom in z nekim Mario Debenjakom. Neki redar jih je pozval, naj bodo mirni in naj gredo svojo pot. Slednja dva sta takoj ubogala; ne tako naš Riccardo, ki je udaril redarja s pestjo v obraz ter mu zaklical: „Sedaj znaš, čemu si prišel sem“.

Mož je bil seveda odveden tja, kjer mu povedo, čemu je udaril redarja s pestjo v obraz.

Aretiran je bil včeraj predpoldne 25letni voznik Josip Kanegaj iz Čakovca na Ogrskem, stanujoč v ulici Molin a vento št. 62, ker je minulo nedeljo ranil v Šklednju Josipa Guliča.

Koledar in vreme. — Danes: Frančišek. — Jutri: Bonifacij, Dobromil.

Temperatura včeraj ob 12. opoldne + 20,2 C°. — Vreme včeraj: Toplo.

Vremenska napoved za Primorsko: Neizpremenljivo.

Porotno sodišče.

Predseduje dež. sod. svet. Clarisi, predsednik dež. sod. svet. Parisini in sodnik dr. Luccardi; državni pravdnik dr. Barzal.

Obtoženec: Giovanni Sagrè, sin Antona in Marije roj. Paniznolo, rojen v Benetkah dne 14. decembra 1877, tja pristojen, kat., zak., oženjen, elektromehanik, pismen, nezakovan, ki je obtožen, da je v raznih dneih od meseca januarja pa do 19. februarja 1912 v Trstu iz manj vredne kovine kovine skoval ne natančneje določljivo številko petkronskih komadov, po kovu, ki je navaden v Avstriji in katerih ponaredba se ni dala spoznati, in potemtakem zagrešil

hudodelstvo ponarejanja kovanega denarja, v smislu § 118 b k. z. in kaznivega po § 119 k. z.

Obtoženec je bil aretiran dne 19. februarja v ul. Carducci. Hodil je od trgovine do trgovine. Stražniku se je zazdel sumljiv in aretirat ga je. Pri njem so našli tri komade zlatega denarja. Vsi trije komadi so bili ponarejeni. V stanovanju Uga Gaudenzija v ulici Tiziano 9 v petem nadstropju kjer je imel obtoženec sobico, so našli potem vse priprave za viltvanje petakov in dva izgotovljena komada. Gaudenzi je izpovedal, da so se one priprave last Marija Jaschia in Giovannija Sagreja. Jaschi je tajil, da bi bil soudeležen, Sagre pa je priznal, da je vsled revščine, v kateri se je nahajal, poskusil napraviti par petakov s pomočjo kalupa iz krede, ki ga je naredil po pravem petaku.

Prvi poskus se niso posrečili, pozneje, dne 19. februarja, pa je napravil tri komade iz zlitine kositarja, svinca in antimona, ki so se posrečili. Izdati je hotel potem še isti dan ponarejen petak v neki trgovini v ulici Tintore št. 3, kjer ga pa je trgovski učenc Mauro Del Piccolo takoj spoznal za ponarejenega.

V tistem času so cirkulirala po Trstu ponarejeni petaki v precejšnjem številu, in ko je policija poslala več takih komadov v kovalnico na Dunaj, so se izrekli na Dunaju, da je denar ponarejen precej dobro in da izhajajo skoraj vsi komadi iz iste „delavnice“. Vendar pa obtožencu ni bilo mogoče

SOKOLsko
za gospe in dame, lodno in modno blago priporoča
KAREL KOČIAN,
: : tovarna sukna : :
: : v Humpolcu (Češko) : :
biago, sukna : : Uzorci franco. : :

Vzemite

ako ste nahodni, hripavi ali prehlajeni in težko dihate, FELLERJEV FLUID z znamko ELSAFLUID. Mi smo se sami prepičali pri prsnihi bolečinah, bolečinah v vratu itd. itd. o njegovem zdravilnem, osvežujočem uplivu, ki odstranja kašelj. Poizkusni tucat 8 K 60 vin. izdelovalec edino E. V. Feller v Stubici, Elsalug 264 (Hrvatsko).

dokazati, da bi bil ponarenil večje število petkronskih komadov, ker se osebe, ki so sprejele ponarejene petake, niso mogle spomniti več dotične osebe, od katere so prejtele ponarejene komade.

Izrečani so bili sledeči porotniki: Camerino Giacomo, Hillebrand Emilio, Vidich Ernesto, Burgstaller Giovanni, Starič Stefan Ignac, Trevisini Giorgio, Clemencich Giuseppe, Popatnik Fran, Mosettig Adolfo, Buzzini Enrico, Bartack Carlo, Ivancich Giovanni.

Galerija je slabo posečena. Razprava se vrši v italijanščini.

Obtoženčvo zasliševanje.

Obtoženec se je priznal kriv očitanege dejanja, da je ponarejal petkronske tolarje. Povedal je, da je ves čas, kar se je nahajal v Trstu, vedno pridno delal, nekaj časa kot uslužbenec v mehaniških delavnicah, potem pa samostojno. Vendar pa mu obrt ni dobro uspevala in jo je moral opustiti. Priznal je, da si je v revščini, ko je ostal brez zaslužka, mislil pomagati s tem, da je ponarenil šest ali sedem petkronskih komadov, ki so jih našli pri njem, ko je bil aretiran. Več komadov ni ponarenil.

Obtoženec je ostal pri tej izpovedi tudi še potem, ko mu je predsednik predložil, da so očitno vsi v tistem času v Trstu izdani ponarejeni petaki istega „kova“.

Predsednik je pokazal nato porotnikom ponarejene petake. Na robu, kjer je vglobljen napis „VIRIBUS UNITIS“, se nahajate dve napaki, namreč namesto „Viribus“ je „Yiribus“ in namesto prvega „I“ v „Unitis“ je „J“. Te črke so vklesane vsaka posebej. To pa drugi komadi, ki so vili iz cela, brez napisa na robu, vseh skupaj je deset komadov.

Na klopi pred predsedniško mizo se nahaja vsa „fabrika“, razni piskrčki za topljenje kovine, potem kalupi in razno orodje.

Na braniteljevo vprašanje je povedal obtoženec da je imel veliko bolezní v hiši: mati, žena, otroci, sam.

Značilna izjava porotnikov.

Predsednik je nato prečital menenje c. kr. kovalnice denarja v nemškem jeziku. Vprašal je pa prej porotnike, ali razumejo vsi nemški, in isti porotniki, ki so pred tremi dnevi na vprašanje drugega predsednika na enako vprašanje odgovorili, da — ne razumejo uemški, so danes izjavili, da razumejo! Pri zadnji razpravi, ko je šlo za slovenskega obtoženca, jim je moral predsednik tolmačiti nemške izpovedbe, oziroma celo tolmač, danes pa je šlo gladko brez tolmača in celo brez predsednikovega tolmačenja. Sevea, ker ni šlo za — boj proti slovenščini!

Menenje razlikuje tri vrste ponaredeb in sicer iz zlitine kositarja, svinca in anti-mona, potem iz zlitine kositarja svinca in tretje zlitine, v kateri je tudi srebro. Komadi iz prvih dveh zlitin so istega „kova“.

Zasliševanje prič.

Priča Mario Del Piccolo, trgovski učenec, je izpovedal, da je prišel obtoženec v trgovino, vzel nekaj blaga in plačal s petakom. Priča je spoznal petak za ponarejen in ga ni hotel sprejeti. Obtoženec mu je dal potem krono, ki pa je bila tudi ponarejena. Sele druga krona je bila prava.

Priča stražnik Fran Legović je pripovedoval, kako je aretirao obtoženca, ki je hodil od trgovine do trgovine. Našli so pri njem 3 komade po 5 K. Izgovarjal se je, da jih je dobil, ko je menjal bankovec za 20 K. Aretiran je hotel pobegniti, pa so ga vjeli.

Nato je prečital predsednik izpovedbe raznih v preiskavi zaslišanih prič, zlasti onih, ki so dobile v roke, ponarejene petake.

Branitelj je nato predlagal, naj sodišče zasliši priče, ki potrde, da je obtoženec imel res veliko bolezní in nesreče v rodbini in da se ni pajdajšil z zlikovci. Sodišče je zavrnilo ta predlog.

Zaslišan je bil na to kot priča še Giovanni Caucich, trgovski pečovodja v trgovini ul. Tintore št. 3., ki je potrdil, da je učenec Del Piccolo spoznal ponarejeni petak takoj, ko ga je vrgel na mizo.

Porotnikom sta bili stavljeni nato sledeči vprašanja:

Glavno vprašanje: ali je obtoženec kriv, da je v raznih dneh od januarja do 19. februarja 1912 v Trstu skoval iz manj vredne kovine ne natančneje določljivo število ponarejenih komadov po pet kron, po kovu, ki je naveden v Avstriji?

Dodatno vprašanje: ali je bila ponaredba taka, da jo je mogel spoznati v akdo?

Državni pravdnik

je v svojem govoru poudarjal, da obtoženčvo dejanje vsebuje vse znake, ki jih določa naš kazenski zakon za označbo hudo-delstva ponarejanja kovanega denarja: manj vredna kovina, kov tak, kakor je naveden v Avstriji, ponaredba pa taka, da se je dalo preslepiti s ponarejenim denarjem več oseb, ki so sprejele ponarejeni denar za pravega.

Ce se obtoženec izgovarja, da je trpel z rodbino revščino, zakaj se kot italijanski državlján ni obrnil na italijanski konzulat za podporo, ali pa na podporno društvo, ki ga ima regnikolska kolonija v Trstu v svrhu podpiranja italijanskih podanikov? In če je trdil obtoženec, da je ponarenil denar, da obrati smrti svoje otroke, je vendar moral

imeti dva pristna komada po 5 K, da si je napravil kalup za ponarejanje in z 10 K se že da vsaj za par dni poskrbeti za hrano. In ko je v trgovini hotel plačati s ponarejenim petakom, je vendar imel še pravi denar, še dve pravi kroni, in tudi za dve kroni se da kupiti kruha, moke za polento itd., da ni treba vsaj en dan, dva dni stradati. Torej ni bil ravno tako brez vseh sredstev, da bi bil moral ponarejati denar, da bi rešil svoje otroke lakote.

Ponarejenih komadov je bilo mnogo v prometu in zelo upravičen je sum, da je obtoženec imel sokrivce; njegova svaka Jaschi in Gandenzi sta bila res tudi aretirana, toda ni bilo dovoljnih dokazov za njihovo sokrivo, kar ju pa ne rešuje suma sokrivde. Značilno pa je, da je cirkulacija ponarejenih petakov prenehala po aretaciji teh treh.

Obtoženec je sam priznal, da je ponarejal denar, denarja ni bilo lahko spoznati za ponarejenega, saj je one petake cela vrst oseb vzela za prave: porotniki naj torej potrdijo obe vprašanji.

Branitelj

je najprej govoril o obtoženčvem življenju v Trstu, ki da je bilo vedno počteno, in poudarjal, da je pri vsakem hudodelstvu treba pred vsem pomisliti, kaj je bil povod, da je obtoženec zagrešil svoj proti zakoniti čin. Obtoženec je bil priden, dober delavec, imel je majhno livarsko delavnico, ki pa ni bila pravilno urejena, vsled česar ni mogel delati, kakor bi bilo treba, in zato tudi ni imel zaslužka. Žena je bila bolna tri mesece, vsi trije otroci so imeli difterijo, sam je bil bolan, zaslužka nič, revščina povsod; to ga je gnalo v zločin.

Obtoženec je priznal svoje dejanje. Napravil je nekaj komadov po 5 K. Ko bi bil ponarejal tisočake z litografsko pripravo, in bi jih bil mogel napraviti bogzna koliko, potem bi bil res vreden najstrožje kazni, toda če je ponarenil šest, sedem petakov, vendar stvar nekoliko drugačna. Če kdo ukrade ubogi vdovi njenih zadnjih 35 K, je kaznovan zaradi prestopka tatvine, če pa ponareni denarja v tej vrednosti, pa je zakrivil hudodelstvo, ko se škoda v obeh slučajih niti primerjati ne da.

Ponarenil je obtoženec onih šest, sedem komadov, toda ta ponarejeni denar se da takoj spoznati, da ni pravi, ko se tako jasno razlikuje od pravega, da ga je na prvi pogled spoznal petnajstleten deček.

Porotniki naj zanikajo glavno vprašanje in se niti ne bavijo z dodatnim vprašanjem.

Po predsednikovem reasumeju so porotniki po kratkem posvetovanju odgovorili na stavljeni vprašanji:

Glavno vprašanje: „da“ z 11 „da“ in 1 „ne“.

Dodatno vprašanje: „ne“ z 10 „ne“ in 2 „da“.

Sodišče je nato prisodilo obsojencu 10 mesecev težke ječe, poostre ez enim postom vsak mesec. Izreklo pa je sodišče po dovršeni kazni tudi izgon iz vseh dežel avstroogradske monarhije.

Obsojenec je sprejel kazen.

Društvene vesti.

Tržaška sokolska župa.

Seja župnega vaditeljskega zbora se vrši na praznik, v četrtek, dne 6. t. m. ob 3. uri popoldne v telovadnici

Sokola na Opčinah.

Dnevni red: Župni zlet. K polnoštevili udeležbi pozivlje

A m b r o ž i č, načelnik.

Pevsko društvo „Trst“.

Danes ob 8. zvečer pevska vaja za možki zbor. Prosi se polnoštevili udeležbe. Novi pevci dobrodošli. Po vaji pogovor glede občnega zbora. Jutri tamburaška vaja.

Kolesarsko društvo „Balkan“ priredi v nedeljo dirko za društveno prvenstvo in naznanja svojim članom, da vpisnina znaša 3 K.

Vabljeni so vsi člani in dirkači na sestanek v soboto ob 8. zvečer, da se jih pouči o progi in pravilih.

Zbirališče je, kakor je bilo pri dirki juniorjev, v nedeljo ob 2.30 v gostilni pri Kalinu Opčine.

Slov. del. izobr. društvo. — Dne 19. maja t. l. se je ustanovil ženski odsek, v katerega so bile izvoljene: Adela Košir, načelnica; Marija Srša, namestnica; Dragica Slemič, Pepica Suša, Leopolda Grmek, Marija Kovačič, Barbka Pošinger, Klotilda Mitri, Leonora Gregelj.

V četrtek, 6. t. m., na praznik, priredi odsek ženski sestanek s predavanjem. Slov. ženstvo, predvsem služkinje, opozarjamo na ta dan. Zadnji časi so pokazale, da si je tudi naše ženstvo — zlasti priprosto — zaželelo izobrazbe. Ženski odsek pa si je postavil nalogo, skrbeti z različnimi sredstvi za duševni napredek in moralno povzdigo naših deklet, ki jih čaka v bodočnosti odgovorno delo materinstva in gospodinjstva.

Zavod sv. Nikolaja priredi v nedeljo dne 23. t. m. v Rojanu veselico z igro itd. Toliko naznanje slavnemu občinstvu.

Pozor! Priporočam slavn. občinstvu mojo bogato zalogo šivalnih strojev

s svetovno znano znamko original Pfaff, Gritzner in Singer. Dalje za čevljarje orig. Dürkopp, jamčim od 5—10 let.

Dvokolesa z znamko Joh. Puch, Premier, Regent in Humber. opremljenimi z žičnimi črevi (Stahldrath-Pneumatik) ali z navadnim črevom. — Stiskalnice in mlino za grozdje in slimoreznice.

Popravljeni se zgoraj navedeni predmeti najceneje, tudi pisalni stroji in gramofoni. — Moje stare posleje ne pozna konkurence. — Udani SVOJI K SVOJIM!

Jos. Dekleva

Gorica, ulica Municipio št. 1.

V Tržiču (Monfalcone) odda se hôteł

v lepi legi sredi mesta, z gotovim dobrom letnim pridelkom, s 18 opremljenimi sobami, konjskim hlevom, s senčnatim dvoriščem v najem, ali toliko od litra, ali pa se proda pod ugodnimi pogoji.

Pojasnila daje lastnik Ivan Peric v Tržiču Via Trieste št. 117.

Odprla se je nova gostilna

Al buon Almissan

(Pri dobrem Omišlanu)

Rojan, via Montorsino št. 3.

Toči se domače dalmatinsko vino iz Omišlja, črno in belo, opolo. — Puntigamsko pivo. — Kuhinja vedno pripravljena in raznovrstna mrzla jedila.

Za obilen obisk se toplo priporoča

Matija Bulić,

lastnik.

Pristna brnska sukna

pomladna in poletna sezona 1912.

Odrezek 3'10 m dolg za kompl. možko obl. 1 odrezek 7 kron 1 odrezek 10 kron 1 odrezek 15 kron 1 odrezek 17 kron 1 odrezek 20 kron

Odrezek za salonsko obleko 20 kron, kakor tudi površnike, tur, lodne, svilene kamgovme itd. pošilja po tov. cenah realna in solidna, dobro znana zaloga sukna

Sleget - Imhof - Brunn (Brno).

Vzorci gratis in franko.

Ugodnosti privatnih odjemalcev, naročevati sukna naravnost pri tvrdki Sleget - Imhof na tovarniškem mestu so velike stalne, nizke cene. Velik izbor. Uzorna, pazljiva postrežba tudi malih naročil v svežem blagu.

Poskusite FI-GOVO KAVO „Salutin“ ki je najfinjši in najzdravejši kavní prídátek. Dobiva se v vseh boljših prodajalnicah.

Nova slovenska trgovina

izgotovljenih oblek

domačega in inozemskega blaga za moške obleke

MARTIN SKAPIN, TRST, ulica Arcata št. 19

Moške obleke od K 14 dalje, deške obleke od K 11 dalje, plat. obleke, vestalje, srajce, malje, sp. hlače itd. Specijaliteta hlače za delavce domačega izdelka. Napravljajo se obleke po meri vsakovrstnega kroja. Cene absolutno konkurenčne.

Pozor! ZA BIRMO!! Pozor!

Vsak Slovenec, ki je birmanski hoter, naj pride obiskat slovensko trgovino

Alojzija Povha, urarja in zlatarja, Trst

(Pri sv. Jakobu) ulica del Rivo šte. 26 (Pri sv. Jakobu)

kjer dobite vsakovrstna darila zlata in srebrna po zelo nizkih cenah.

Dobroznana tvrdka manufakturnega biaga

Trst, ul. Nuova 36-38

vogal ul. S. Lazzaro

M. AITE

Trst, ul. Nuova 36-38

vogal ul. S. Lazzaro

opozarja in prijateljsko priporoča svojim cenjenim odjemalcem in slavnemu občinstvu, naj nihče, ki ima nakupiti manufakturnega blaga v svojo lastno korist ne opuste prilike ter obiščejo velikanske zaloge od goraj imenovane tvrdke; kjer se dobiva vedno največja izbira vsakovrstnih manufaktur, za jesen in zimo, in sicer: Blago (štófe) za ženske in moške obleke, barhenta (fuštanja) belega in barvanega, volnene odeje, odeje lastnega izdelka, preproge, zagrinjala (zavese), posteljna pogrinjala, spodnje jopice, kakor tudi vsako drugo telesno perilo. — Vsake vrste in vseh širinah belega platna bombaževine itd. itd.

Vse blago je iz prvih tovarn, najboljše vrste in po najnižjih cenah, tako, da prekosi vsako največjo konkurenco.

Nar. del. organizacija.

Slovenski delavci v mestni plinarni, organizirani pri „Nar. del. organizaciji“ priredili dne 23. junija veselico na prostornem vrtu kons. društva „Jadran“ pri Sv. Jakobu. — Slovenskim delavcem v mestni plinarni se godi zelo slabo. Vodstvo plinarne postopa z njimi prav nečloveško, akoravno je last občine, k kateri tudi Slovenci, ki nas je v Trstu čez 70 tisoč, prispevamo davke. Slovenske delavce v plinarni tudi odpuščajo z dela. Na njihovo mesto pa sprejemajo regnikole. Povrh so slovenski delavci v plinarni še obsojeni od strani italijanskih delavcev, ki črtijo Slovence iz dna duše torej, težko, obupno je življenje slovenskih trpinov v plinarni. Zato pa upamo, da se jih spomnijo tržaški Slovenci in pridejo na njihovo veselico.

Stem jim damo poguma za nadaljnjo delovanje na podlagi „Nar. del. organizacije“.

— Krajna skupina zidarjev NDO. Jutri ob 7. zvečer važna odborova seja v društvenih prostorih. Vsi zunanji odborniki in zaupniki so naprošeni, da se te seja udeležijo.

— Slovenski delavci! Danes vsi na predavanje! Predmet je zanimiv. Potrebno in važno je za vas, da spoznate vzroke, ki so dovedli do razkola med nemško in češko socialno demokracijo. Pokažite, da stremite po izobrazbi, po znanju!

Predavanje se vrši ob 8. zvečer v društvenih prostorih v ul. Sv. Frančiška št. 2.

Gospodarstvo.

„Zadruga“ o tržaški posojilnici in hranilnici. „Zadruga“, glasilo „Zadrugne zveze v Celju“, prinaša na prvem mestu članek pod naslovom „Trst“, posvečen Tržaški posojilnici in hranilnici. Članek podaja v glavnih obrisih zgodovino tega našega denarnega zavoda, ki je z letom 1911 dovršil svojo prvo 20-letnico, in naglašja, da ta zavod igra vevlačno vlogo v življenju tržaških Slovencev, torej v najvažnejšem južnem slovenskem mestu.

Sedaj je začela posojilnica — tako iz vaja članek dalje — v pravem pomenu besede kakor denarni zavod na širši podlagi, tako, da jo uvažujejo po vsej slovenski domovini pa tudi nje — nasprotniki. Med nje najvažnejše zasluge šteje: gradnjo „Narodnega doma“, inicijativno za ustanovitev krasno vspevajoče „Jadranske banke“, nakup bisera Adrije, posestva Grljan-Miramar, ustanovitve „Našega doma“ (zadruga za preskrbovanje cenih stanovanj). Potem hvali darežljivost tega narodno-gospodarskega podjetja z denarnimi podporami raznim narodnim gospodarskim in kulturnim ustanovam ter zaključuje: Zadruga se zaveda, da je danes v Trstu bolj za obstanek hujši, nego je bil pred leti. Cela vrsta slovenskih denarnih zavodov že deluje v tem važnem trgovskem mestu. Posojilnica mora napredovati pri teh razmerah, ako se poslužuje vseh, v denarnih zavodih preizkušenih modernih poslovnih sredstev. To je sedanje vodstvo, na čelu mu zasluzni g. ravnatelj Učakar, vedno uvaževalo. Odtod tudi tako lepi uspehi.

DAROV!

— Darovi za srečkanje na CM veselici v Rojanu dne 5. maja.

— Nabiralna pola g. ce Črnigoljeve: Lozej K 1, Pertot K 1, Mikelič Pertot K 4, Rebula K 5, Selovin stot. 4, Znidarski K 1, Artenah K 1, Kihelj K 1, Mrevle K 3, Sattmšek K 1, Kariš K 1, Kos K 2, Jakob Bolle K 2, Kerin K 1, Visotič K 2, Logar stot. 40, Furlan K 1, Planinšek K 1, Novak K 1, Jamšek stot. 40, Zafred K 1, N. N. K 1, N. N. K 1, Likon K 1, Anžič stot. 60, Tomažič K 2, Segulin K 1, Venuti K 1, Valič K 1, Znidarski 1 razvoj čokolade, Venuti K 1.

— Nabiralna pola g. ce Zore Lavrenčičeve: P. Piščanc K 120, Maša Grom K 1, Goskelj K 1, Venuti Antonija stot. 40, R. Arigler K 1, Oblak K 1, Gorenjec K 2, N. N. stot. 40, dr. Slavik K 1, N. N. stot. 60, N. N. K 1, N. N. stot. 40, dr. Rekar K 1, C. K 1, Dragutinović K 1, N. N. stot. 4, N. N. K 1, Frluga K 1, Bohinec K 2, Stular stot. 80, Rupel stot. 60, M. Guden K 1, Krizmančič K 2, dr. Trnovc K 2, Pertot 5, N. N. K 1, N. N. K 1, N. N. K 1, N. N. K 1, Gulič K 1, dr. Saunik K 1, A. P. K 2, dr. Wilfan K 2, dr. Gabršček K 1, dr. Čok K 1, Simon K 2, Košuta K 1, Brišček stot. 60, Schutta K 1, Dugolin K 2, D. Dekleva K 1, Vondraček K 2, Nahtigall K 1, Ogriček K 1, N. N. stot. 20, B. Sannig namesto vstopnine K 1, Živic 1 frank, Vondčina 1 steklenico s kozarcem. Dekleva 1 steklenica Vugava Pertot 8 steklenic vina.

Vesti iz Goriške.

Dobravljje na Vipavskem. Tukajšnje „Bralno in pevsko društvo“ priredi na tukajšnje „šagro“, dne 29. junija (praznik sv. Petra in Pavla), na kateri dan se merijo štruktli s kometcem in je v delu „ta velika žlica“, bogato veselico z imenitnim, nad vse zabavnim sporedom, ki bo svoččasno priobčen.

Kdor se hoče neprisljčno zabavati in kdor se hoče svojeručno udeležiti merjenja štruktlijev, naj pride v Dobravljje. Jamčimo mu, da bo povsem zadovoljen.

Vesti iz Istre.

Iz Slop v občini Materija. V „Edinosti“ sem čital, da je državni poslanec prof. Matko Mandić vložil v zbornici poslancev predlog za pomoč oškodovanim občinam po toči dne 17. m. m. V imenu vse občine materijske prosim rečenega gosпода poslancu, naj se zavzame za to, da se dotična svota, ki jo je država obljubila občini za leto 1911 v lajšanje bede, tudi odkaže siromašnemu ljudstvu. Ljudje so delali na račun državne podpore, a niso nič prejeli. Ljudstvo čaka že tri mesece na podporo.

Pred dobrim mesecem je občinski sluga hodil po vaseh in naznanjal, da dobimo turščico po polovični ceni, to je, po 6 kron za stot. Ljudstvo pa ni zadovoljno, ker nima denarja in ne more plačevati niti po 6 kron za stot. Ljudstvu bi bilo pomagano, če bi dobilo turščico brezplačno, da bi se dečila na postaji Herpelje-Kozlina in da bi vsaki načelniki šli ponjo za vso vas, da ne bi bilo toliko stroškov za vožnjo.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 st. besedo. Nastav tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjšje pristojbina znaka 40 stot. Plača se takoj in ner. oddelku.

Stenograf (debet), poznan strokovnjak, slovensko-nemško-italijanski, želi premeniti mesto. Nastop takoj. Ponudbe pod „Stenograf“ upravi Edinosti.

Gospodično večjo jezikov sprejme pisarna ulica delle Acque št. 5. I. 1199

Po nižanih cenah je na prodaj, tudi en bloc, vse manufakturno blago in čevlji radi predstojajo izdelave. Piazza Goldoni na voglu Giacinto Gallina. 1201

Lepa meblavana soba z lepim razgledom se odda v najem pri slovenski družini pri sv. Jakobu: v ulici S. Marco 4, III.

Meščanska hišica z lepim razgledom, obdelanim vrtom v okrožju Škorklja Rojan se prodaja takoj. Obrniti se na naslov: Stehr, via Geppa 18. 1203

Pariške mode, elegantni klobuki za birmo po 8 kron. Prenavljja Nuova 45. I. 1204

Sprejme se vajence za trgovino. Pekarna Campo San Giacomo 20. 1205

Letoviščarjem se odda za poletno sezono v Padričah 7 mebliranih sob in 1 kuhinja; vrt in voda Brojence. Vprašati pri županu v Padričah št. 15 p. Bazovica. 1095

Stalni krajevni agenti zmožni nemščine se sprejmejo ali pa nastanijo s stalno plačo za prodajanje dovoljenih sredstev v Avstro-Ogrski. — Ponudbe pod „Merkur“, Brno Neugasse 20. 244

Josip Gregorič, ulica dell'Olmo 3, v Trstu priporoča slavnu občinstvu tu in na deželi svojo dobroznano trgovino jestvin in zaloga vsakovrstnega olja; po naročilu se pošilja tudi na dom; hvaležni pozdrav. 1160

Na prodaj je trgovina jestvin, mnogo let že obstoječa, v tržaški okolici. Dnevni inkaso K 130 zjajamčen. Odda se: a K 2500 radi večjeje podjetja. Ponudbe naj se pošljejo na inzeratni oddelček Edinosti do 5. junija t. l. pod šifro „Trgovina“. 1153

Mihail Lampe Trst, ul. Solitario št. 25 — Pekarna in sladstičarna. — Večkrat na dan sveži kruh. — Posebnost vino in likerji v steklenicah. — Postrežba tudi na dom. 539

Mladenich s stalno službo želi spoznati gospodično v svrhu ženitve. Ponudbe pod „Resnost“, poštnoležer, Gorica 1V. 1185

Za birmo!

Najlepše in najeenejše darilo za birmo dobite edino v prodajalni manufakturnega blaga

Amelia Martinico

Trst, Nova ulica (vi. Nuova) 41.

Bogat izbor

izgotovljenih oblek za ženske in punčke, ženske vestalije, bluze in izbrano perilo. Vseprejema se naročila po meri. Zmerne cene.

Slovinci in Slovani

Kadar kupujete pri tržkah katere oglašajo v „Edinosti“, sklicujte se vedno na oglaš v našem listu, ker fako bodo znale dotično trdke, da prinašajo oglaš, ki jih uvrščajo v Edinosti, dobiček, in radi tega bodo uvrščale svoje oglaš tudi v bodoče v našem listu. Za to bodete bolj postreženi, zraven tega pa pomagata s tem našim terjalno listu „Edinost“.

Tržaška posojilnica in hranilnica

V lastni hiši.

registrovana zadruga z omejenim poročtvom

Telefon št. 952.

Trst, Piazza Caserma 2, I. n. (uhod po glavnih stopnicah).

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje **4 1/4%**
Brental davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po eno krono. Posojila daje na vknjižbo po dogovoru Na menjice po 6%, na zastave

po 5 1/4%, in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru. o o o o
Uradne ure: od 9.—12. ure dopoldne in od 3.—5. popoldne. Izplačnje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt. Poštno-hranilnični račun 816/004.

Ima najmoderneje urejene varnostno celice za shrambo vrednost. papirjev, listin itd. kakor tudi hranilne pušice, s katerimi se najuspešneje navaja štediti svojo deco.

Dobro jutro! Kam pa kam?

„Grem kupit par čevljev.“ — „Ako hočete biti dobro postreženi, Vam svetujem, da gredo v ulico Riborgo št. 31“

(„Al buen Operario“)
tam dobite vsakovrstno obuvanje od najfiniške do najnavadnejše vrste po nizki ceni. SVOJ K SVOJIM! — Priporoča se lastnik M. IVANČIČ.

Dr. Fran Korsano
 Specijalist za sifilitične in kožne bolezni
 ima svoj
AMBULATORIJ
 v TRSTU, v ulici San Nicolò št. 8 (nas. Jadransko banke).
 Sprejema od 12. do 1. in 5 1/2 do 6 1/2 pop.

Zaloga obuvala

in lastna delavnica

Pahor :: TRST :: ulica Arcata 19.

Velika izbira čevljev za moške, ženske in otroke. — Sprejema naročila po meri ter tudi popravila :: po jako nizkih in zmernih cenah.

TEODOR KORN
 Trst, ul. Miramar št. 65
 Stavbeni in galanterijski klepar. — Pokrivač streh vsake vrste.
 PREJEMAJO SE VSAKOVRSNA DELA IN POPRAVE
 PO NIZKIH CENAH.
 Delo dobro in zjajamčeno. Tel. 25-26. Poslovođa: Franjo Jenka.

PRODAJALNA

manufakturnega blaga

Izbira borgeta, perila in drobnarije za šivilje

FRAN KOCIJAN
TRST, ulica Molin a vento št. 17, TRST.

V manufakturni trgovini

CARLO ANDREJCIC

ulica Malcanton št. 10-12

se prodaja radi požarja vse blago po najnižjih cenah.

Krasen perkal v najnovejših barvah	od vin. 34 dalje.
Zefir za srajce	56 "
Ponarejena svila s črtami	76 "
Narejene rjuhe za eno osebo 150/259	od K 2—
Narejene rjuhe iz samega platna 160/250	420 "
Obrisalke	od vin. 38 "
Chiffon prve vrste	45 "
Kosi madapolana 10 metrov I. vrste	po K 420 "
Ženske srajce s finimi vezeninami	2— "
Spodnja krila črna I. vrste.	3— "

Vsakovrstni predpasniki iz črnega satina, moške nogovice po 32 vin., ženske po 20 vin.

Vse drobnarije se prodaja za 20 posto pod tov. ceno. Posluzite se prilike!

Gostilna „All' areoplane“

(Pri zrakoplovu)

Trst, ulica Sv. Marka št. 15.

Toči se dalmatinsko vino, črno, belo ter DREHERJEVO PIVO.

Priporoča se cenj. občinstvu za obilen obisk Svoji k svojim! **ANTON NAZOR**.

Bogomil Pino
 = urar in zlatar =
 Trst, ulica Vincenzo Bellini št. 13
 Bogat izbor ur vsake vrste, kakor tudi uhodov, prstanov z dijamanti in brez dijamantov, ženske verižice, zlat in srebrne za moške, vse po konkurenčnih cenah.

Zaloga obuvala

in lastna delavnica

PAVEL VISINTINI

Trst, ul. Glosue Carducci 31.

Velika izbira moških in ženskih čevljev. — Poprave se izvršujejo točno in solidno po zmernih cenah

ZALOGA

ovsa in sena

beneških in ogrskih otrobov, slame, turščice, drobnih otrobov.

SPECIJALITETA: oves za seme, priprave za hleve itd.

Blago prve vrste. Zelo ugodne cene.

Giosué Crucciatti

via Giulia 33. — Telefon 313 X/IV.